

אומר רק זאת: מימי לא פתחתי ב"ש" על ערבי בלתי-מוזנן, או כי היו לי הודמויות רבות לכך. אינני נוהג להשתמש ב"ש" "שחור" ואינני מסיר למעשי נמול. חסיד התייחסותי באדיבות לכל ערבי שנפגשתי בו, כולל ערבים שפגשתי לאחרונה באזורי הכפרים. במקרים בהם השתתפתי בוויכוחים על נושאים אלה, הננתי תמיד על הנישה ההומאנית כלפי שכנינו.

אך מכאן, לצידו השני של המסבך: הייתי בקושי בו עשר, כאשר פרצו מאורעות תרצ"ו. הורי נרצח או בנקודה קטנה ומבודדת באזור ערבי סמוך. הרציחות השפלות ש' בוצעו על-ידי אנשי הכנופיות בסביבתנו שיכרות להתרשמויות הראשונות בהיים. אני יודע את זכרונם לכל הימים בהם יציאה לחיוב היתה בבחינת סנתתחיים, אף ביעות היום. אך בורדא קראתם על כך.

כאשר דירתנו נתמלאת מים בחודשי ה' חורף, מפני שגג ביתנו היה מנוכס כדורים. כאשר שכנו כליל על הרצפה, מפחד מניעה יכשעמתי עברם זה או אחר נהג, המיד ידענו: הערבים אישם! שום מורה או נגנת לא היו ערכים להתדיר בנו הכרה זו. להפוך באותם הימים שמענו מפי הסבורים כי את אותם הדברים אשר אתם וגם אני היינו רוצים שיושמעו באוני ילדי ישראל גם כיום.

עד כמה שזכור לי, בוצעו מעשי הוועה הראשונים כלפי הערבים רק בשנת תש"ח — זאת אומרת, שנים רבות לאחר שחשבי הארץ הערבים לימדו את הנוער שלנו לראות בהם את האויב בהאידית. יתכן וישנם רבים החוקים במידה מספקת, המאש שרת להם לחשוב על בעיות אלה ברועה צלולה. אולם הרוב המוחלט של בני דורנו, אשר ננועו באותה מסיבחה המונית ששמה שגאת ערבים, הגיעו לכך ברור של תנוכה מבטית לאירועים מסוימים.

בוודאי תסכימו אתי כי מעשים אלה נוס' אינם ברור כלל אופי ספונטאני. אינני סבור שמישהו יכול להאשים את השלטונות ישראלי בתכנון מעשים כאלה. אינני חותם בשםי. מפני שנישתי לענין הנדון זהה עם הרעשת רכבות מאוחר ה' מדונה, ומכתב זה יכול היה לתייחב על ידי כל אחד מהם.

קורא, חיפה

... הכרה בעובדות, יש בה משום מחצית הרפואה.

מיכה לבנה, מעין ברנך

קראתי את המאמר בבית-הספה. עד אז קראתי בעיתונים אחרים רק דברים כלליים ביותר, יומיומיים, התיאור המפורט של הוועה נפץ על כהם. הרעשתי פתאום בחילה נוראה, לא יכולתי יותר לשבת במ' סומה, בין האנושות הרושעת, הצוחלת רצי' תי כלכת לאינו פינה השוכה ולהסתיר כולל. פני לפעם התביישתי בנעו האנושי כולל.

מרים פירסט, תל-אביב

אני חושב שהיה פשע, מסוג הפשעים הקורים בכל מקום בעולם, אינני ב"י הנו על רוצחים, אולם לא אסכים בשום אופן שמישהו יאמר כי מעשה היה מעשה אופייני לעם כולו. אני בסוח כי רובו ה' מוחלט של העם בוחל בווועה זו ואינו אדם ב.

אליהו מירון, ירושלים

הצעות לשלום

גם אני חושב שהשתק פרשת הריסת הכישים בכניס (העולם הזה 1000) איננה הולמת מדונה ריבונית, מדוע לא יישאלו, אשר לא מחדל לעמוד ככר, תחת מפקדיו, ניהל אמריקאיים או פאקיסטאניים. מדוע לא הוריעו תוכן ומיד שהיא מוכוננת להרוס כל נכס צבאי מצרי בכניס ולא להשאיר זכר או שירד של מיתקני התקפנות. שהוק' מו על-ידי הורו הליכום, מדוע, בעצם, לא הוריעו כי לא תיסוג, עד אשר לא יופסקו הנימונים של האו"ם על הצורך בהסדר ויוגד במירוש כי מצרים חייבת להתחייב שלא לתכנן מלחמת-הישר נגד ישראל?

נוה זיה, תל-אביב

כל ערכי הצדק והיושר הושמו לענן. המצרים, בזכות היותם בעלי התעלה, סוח' סים וויתורים אחרי וויתורים מהעולם. קו' דם, פיניו האנגלים והצרפתים. אחר כך הם תובעים פיניו סיני ועזה — אחר כך הם ירשו את פתחת הכואל לתנועה. מה יקרה אם ידרשו מחר את תל-אביב? הרי איש אשר פסרם, הם יאימו לפוצץ את צינוריהם הסעודי-אמריקאיים!

יוסף שטרן, רמת-גן

לאור ההתפתחויות האחרונות במאבק בין המערב למזרח, מאבק המסכס את שלום של עולם, יש לי כמה הצעות לפתרון ברור של שלום:

1. ארצות-הברית תוותר על סחצית יסחה ותמסור אותו מרכונה הסוב לבתי-המוע' וזממסור אותו לצינאום ושיננסון: תאפי צות: היא תסכים לצינאום ושיננסון: תאפי שר הנישה חופשית לצי הסוביים בנמל יוני יושת ותפתח מסדרון מתאים לתנועה סובי יסית בין אלפאס למקסיקו. תעלת מנאסה תועבר לרשות סובייטית. השיט האמריקאי בתעלה יונבל אך זרק לאניות מסוגן של בתילונים: העבודות בעיניו הקולוראדי יופסקו עד בואו של שלום האו"ם. המינה, שלא דבר על מתן זכות לסוביים לשלום פיר אוו'ן לטסחה של ארצות-הברית, מצויים בתעודות סינות של בוח החירום של האו"ם. זה בוודאי יציל את שלום העולם.

ישראל נובלס, תל-אביב

יותר מדי פופולריות

רציתי לבקשם שתעטפו את נליונות העולם הזה בכיר חלק, או מוטב בכיר ש', הפועל הצעיר, בכירי שלא ייחסמו הנליונות לפני שהם מניעים אלו. או שמא המצאו דרך להקטין בסקצת את הפופולריות שלכם.

נחום לחמן, חיפה

אלומות אש

ברצוני להודות לכם מקרב לב, על הכתבה המטצה שפרסמתם בעיתונכם אודות חללי סיני. הית זה סחזה ננוע לכל לראות, בעת נכיעתנו לסכם האזכרה במסום הקבורה ה' זמני בשלה, איר נעצרה השירה הנדולה בדחובות זרוב המשפחות השכולות רכשו לצמזם את נליון העולם הזה. היה זה מבצע נאה מצדכם לקראת נליון ה-1000. נתפלל לך שלא נודקס יותר לכתבות מעין אלו. בין השאר, קבלו נא את תודתי על הכתבה אודות אחיהתאום ז'.

גדעון קלופשטוק, קבוץ שעלבים

תחילה, הייתי בדעה שאסור לפרסם בר' בים על כל הבנים הסובים שנפלו. חשתי שזה עלול לרדא את רוח העם ולהרתיע אותו מקרבנות. אולם כאשר החילוני לקרא את הכתבות שהקדשתם לזכר קדושי האומה, ראי' תי כי מעשה חיובי שיחם. כי לאחר הקריאה, עמיתי כולו נפעם לנוכח הרמות המהורה של עירי, כפי שנתגלתה מתוך שירותיכם. כל עוד יהיה לנו נוער כזה, עוד עם ישראל חי.

נתנאל הובר, תל-אביב

כל מאמר כמוהו כאלומת אש, שחבריו לנשק יורים על פתח קברו של הלוחם אשר הקריב את הקרבו העליון.

סמל דוד כהן, צה-ל

הרשו לי לתקן פרט שהוכנס ברישומה על נדיו שניאור ז'ל (העולם הזה 1000). ה'ית' תתפתי באותו קרב ויודע לי כי כאשר נפגע נדיו עמיל על נבי המנע שלו, לא הושאר בשדה ללא סיפול על למחרת בבוקר. בעצמי ראיתי כיצד נישא אלו וחלם ח"פ. וכיצד הונסה לו עורה ראשונה. הוא הועבר מיד לסיפול יסודי יותר בבית-החולים. טוב יהיה אם תפרסם פרטים אלה, גם לזכותם של חבלי, שמיאלו את תפקידם וגם כדי י' הוריו ידעו כי בנם עליוהשלים לא הופקר בשעת כננה.

חבר, חיפה

זרע הפירענות

את ההלם הנורא ביותר שקיבלתי בשנים האחרונות נתן לי הראיון שלכם בין ילדי תל-אביב (העולם הזה 1001) על יחסם לער' בים. אמרתי לעצמי: יתכן שילדים יתור דיים, בני הנוע הנדף והסובל ביותר על פני העולם, יגידו כי יש ליהסוס בני עם אחר!

ואז ערכתי לעצמי מיבחן קטן. נישתי לבן אחי, שהוא בן ישונה שנים, ושאלתי אותו מה דעתו על הערבים. תשובתו לא היתה שונה מאלה שפירסמתם, והמדובר באו של משהחא אשר חיתה דורות בין ערבים, ואשר ביה פתוח עד היום לאורחיהם-יודים ערבים. אלוהים ישמור אותנו מפני זרע הפורענות שנועד כלבבות ילדינו!

דוד סימן, תל-אביב

שנאת-דם, זרה לרוח ולמסורת של העם היהודי, כלל ספק, אחראים מורי בתי-הספר היסודיים לחלק ניכר מתופעות זו. לכן, עלינו לפעול לפני שיהיה מאוחר מדי. הוועה רוח, קוצר סיפה. והוועה שנאה, קוצר מות.

ד"ר ז. לוי, תל-אביב

מה כל ההתרגשות? אילו הייתם שואלים את אותם הילדים מה יש לעשות למורים, היו נם עונים: "לשחוט אותם!"

אלחנן ניר, חיפה

האיש הוא שר החינוך. כי לא מספיק לדאוג שייבנו בתי-ספר, ויחולק התקציב. לכל מספיק גם פקיד, תפקידו של שר החינוך להנחיל את הערכים הנעלים ביותר של העם לרוח המהיר. ובוה נכשל בשלון סמארי!

נעמה שיין, ירושלים

אני אמה של אחת הילדות שראוינו ע' ירי כתבכם. תארו לכם מה היה הוועה הנפשי העמוק שערב עלי, כאשר בתי, שהונכה בבית תרבות, לא ישמע לא פעם הספות ליחסי ידידות עם הערבים, תגיד את המלים: "כל הערבים רעים, צריך להשחוט אותם!" משש השכו עיני למקרא המלים הנוראות... בשבילי, זה היה כשלון. לא הצלחתי לתקן את בתי. השפעתו של הרחוב חזקה יותר מו של הבית — השפעה הטו מנת בחינה אסון לאומי.

אמ, תל-אביב

זה היה, בלי ספק, המיפול החשוב ביותר שנערך על-ידי עיתונכם, כי הפעם לא דוברתם "ציונות", הפעם השפתם את זרע הרע בקרקע נדול. אם ברצוננו להבטיח חיי שלום והננה עם שכנינו, עלינו לבקר את הרע במקורו, לפני שייספיק להכות שרשים. ולפי שאפשר לרפא מחלה, חייבים לראותה בבירור. מאסרם הוא האכזבה ה' יסודית, ולפיכך יכול המנהל ליטול את האוימל ולבצע את הניתוח.

אליהו שורק, רחובות

אם יש גורם לאותו מיבצע היסטורי י' עולל צה"ל בסניי בהצלחה, היה זה אותו חינוד שאדם קוראים לו, זרע הפורענות!

יצחק י. הללי, ירושלים

זעזוע כפר קאסם

רק עתה נודע לי שרטי מעשה כפר קאסם כמלואם. מתוך התיאור שניתן בי' העולם הזה (1001), לו היה קיים מכשיר הסכולג למדוד עוצמתם של זעזועים נפי שיים, מובטחני כי במקרה שליו היה מחונן נישבר מחמת ההדים.

אינני יודע באיזו מידה יכולתי, כאיש פשוט, לעשות משהו למניעת מעשה הוועה ומחי מידת האשמה המוטלת עלי כפרס

העורך הראשי:

אורי אכנרי

ראש המערכת:

שלום כחו

עורכת-משנה:

רוב איתן, אורי סלע

עורך תבנית:

אחרון צור

כתב בכיר:

אלי תבור

צלם המערכת:

אריה קרן

חברי המערכת:

ישראל ביבר, ניצח נבי, שיוע נלור, ילדי נליל, רודי הורוביץ, רותי ורר, רונן ווהר, אברהם חרמון, אוסר סאוכר, ששה לשם, אביבה ססו, עמוס סיני, שלום סרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

יכול להיווצר מצב ביש מאד — הדרך של סואן וסיראן תיפתח, אבל לא יהיה אל מי לעבור בה. אסיה, החושדת כבר כיום כי ישראל היא שליחת האימפריאליזם ה' מערבי, תחרוך את דינה טופית. כתם נוסף יקדי את שמה של ישראל. דעת איזבסט' ית: אזהרה נבונה מפני מדיניות הרפתקנית.

בהמשך הפקירה מצסט איזבסטיה מא' מר אחר של העולם הזה, שנכתב אחרי מיבצע סיני: המאמר "הלך וחזור" (העו' לס הזה 996), לאמור: "על כן היה זה מסנה היסטורי להצטרף לשירה זו (של ההתקפה הבריטית-צרפתית על מצרים), כי ההצטרפות תשאיר אחריה זרע של שנאה ואי-אמון (בעמי אסיה) שלא יחוסל בנקל". ואת הסיכום של אותו מאמר: "נמוגה האשליה שאפשר לפתור את בעיית הקיום של ישראל בכוח הזרוע הצבאית בלבד".

מוסיף איזבסטיה: "אי-אפשר להתעלם ממסקנות כל כך צלולות".

★ ★ ★

יתכן שהיינו מעדיפים להיות מצוטטים באיזבסטיה בשעה של מתיחות פחות גדו' לה בין ישראל וברית-המועצות, ובמאמר פחות ביקורתי לגבי ישראל.

גם מי שמתנה ביקורת על המדיניות הישראלית שהובילה למבצע סיני ולהפעלת צה"ל בצורה שכל העולם פירש אותה כי שיתוף-פעולה עם בריטניה וצרפת, אינו יכול להצדיק את גישתה של ברית-המועצות, שעשתה מה שעשתה בהונגריה ובאותה שעה עצמה מצאה את עצמה כשרה ל' הסיון מוסר לממשלת ישראל. לכן היינו שמחים יותר להיות מצוטטים במסגרת אחרת.

אולם שיקול אחד ראוי לתשומת-לב, גם בעיני אותם הרואים בציטוט זה סימן רע מאד. כל בטאון זה, המבקש לצטט קול ישראלי בעל מחשבה עצמאית, בלתי תלוי בקו הרשמי — את מי הוא יכול לצטט?

העתונות הישראלית, פרט למאמרים ספר' רים מאד פה ושם, דומה כימים אלה למדבר שממה מבחינה מהשבתית. כל המ' אמרים הראשיים, מימין לשמאל, חוזרים בוואריאציות קטנות על הקו הרשמי של דוד כנגוריון. ביג'י אומר בום, כל הע' תונים אומרים בום. ביג'י אומר בים, כל הע' העתונים אומרים בים. די לבטאון זה לצטט את ביג'י עצמו, כדי למצות את דעתם של עתונים אלה.

במדבר זה, העולם הזה הוא קול עצ' מאי, בעל מחשבה עצמאית, המנסה לב' דוק מחדש את הערכים המוסכמים, והמש' תדל לבחון את הסיסמות הרשמיות לאור המציאות הצוננת. היש פלא שכל המבקש למצוא בישראל קו אלטרנטיבי לקו הרש' מי נאלץ, לבטאון, לצטט אותה?

בדרך כלל, לדעתי, טוב שיישמע יותר מאשר קול אחד ויחיד מישראל. זהו סימן של בריאות במדינה דמוקרטית, היכולה לדבר בקולות רבים אל גורמים רבים.

אורי סלע

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרסט".

חמוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

דפוס ססה שהם בע"מ, ת"א. טל. 62239.

המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

ההפצה: דוד סופר ובניו, תל-אביב.

העתון הנקרא ביותר במדינה

9/6 י"ז

לפני שנתיים קרא לי פקיד גבוה של אחד ממשדרי-הממשלה החשובים והזהיר אותי בידדות. "עליך לדעת", אמר לי, "כי ה' המדינות הגדולות מקיימות בארץ משרדים שתפקידם לתרגם מן העתונות המקומית מאמרים הנראים להם כחשובים. חומר זה מועבר במישרין, שלא ב' אמצעות השגרירים, למחלקות-המיון בערי' הבירה של אותן המדינות, והוא יכול להשפיע מאד על הערכת המציאות בישר' ראל. העולם הזה הוא אחד העתונים המצוי' טטים ביותר ביו"ם אלה, מתוך ההנ' חה שעתון בעל תפוצה כה המונית מב' את רום חשוב בדעת-הקהל" בקשת הפ' קיד: לקחת נקודה זו בחשבון בשעת כתי' בת מאמרים.

בחודשים האחרונים הפך העולם הזה אחד העתונים הישראליים המצוטטים ב' יותר בחוץ-לארץ. כתבתי כמה פעמים במ' זו רה על קטעי העתון שפורסמו בעתון' נים ערבים ובשידורי התחנות הערביות, ביניהם תרגומו המלא (חמשה עמודים) של המאמר על אי-השנה תשט"ו. גם עתוני ירדן רגילים צטטו אותנו ארו' כוח, בייחוד את המאמרים בהם מטפל העולם הזה בבעיה הערבית, בעית הפלי-סים והשלום.

האם זה טוב? אויבי העולם הזה, ביחוד עורכיהם של אותם העתונים אשר משום מה איש אינו מרבה לצטטם בעולם, סבו רים שזה דבר שלילי מאד. "כל אויבי ישראל מצוטטים של העולם הזה!" אמר לא מכבר אחד מאנשי מערבי.

דעתי הפוכה. לא איכפת לי מדוע עתו' נים זרים, וביניהם עתונים עוינים, מעתיקים את דברי העולם הזה. החשוב הוא, לדע' תי, כי נקודת-השקפה עברית מובאת אל המוני אנשים אשר אחרת לא היו שומ' עים מעולם דעה מתקדמת מישראל.

טוב שמאות אלפי קוראים בכל רחבי העולם הערבי שמעו כי עתון ישראלי דן באפשרות של שלוב התנועה הלאומית העברית והתנועה הלאומית הערבית בחזית משותפת נגד השעבוד הור, תוך אורייני-טציה על עמי אסיה. וטוב שעשרות מיל' יוני קוראים בברית-המועצות יכלו לק' רוא בעתונם הרשמי שעתון ישראלי חשוב טוען נגד הברית בין ישראל לבין צר' פת ובריתניה, למען שלום שמי והצטרפות לעמי אסיה.

★ ★ ★

לפני שלושה שבועות הקדיש איזבסט' סיה, הבטאון הרשמי של הממשלה הסר' בייטית, מאמר ארוך מאד לדרכה של ישראל. לעתון, אחד הנפוצים ביותר ב' עולם (למעלה מ-5 מיליון טפסים ליום) מצסט אורכות את העולם הזה. מאחר שברוסית חסרה האות ה"א, הוא קורא לעתון נעולם גזה.

קטעי העולם הזה, שהעתון הסובייטי מבלט אותם, נכתבו לפני ואחרי מיבצע סיני. בפתיחת סקירתו הוא מצסט קטע מן המאמר "הי דרומה?" שנכתב כחוד' שים לפני המיבצע (העולם הזה 983) לאמור: